JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

PAOLO MENGOZZI

18 päivänä lokakuuta 2007 [1]

I Johdanto

1. Yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään nyt käsiteltävässä asiassa tulkitsemaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, [2] sellaisena kuin tämä on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1606/98 [3] (jäljempänä asetus N:o 1408/71), [4] ja tämän asetuksen suhdetta sellaisen verosopimuksen määräyksiin, joka on tässä tapauksessa tehty Ranskan tasavallan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä ja jonka säännöksillä pyritään välttämään Ranskassa asuvan ja kyseisessä jäsenvaltiossa sosiaalivakuutetun itsenäisen ammatinharjoittajan kaksinkertainen verotus, kun hän harjoittaa samaan aikaan ammattitoimintaa näissä kahdessa jäsenvaltiossa.

2. Asiassa on tarkemmin sanoen selvitettävä, onko asetuksen N:o 1408/71 säännöksiä tulkittava siten, että on niiden vastaista, että jäsenvaltio, tässä tapauksessa Ranskan tasavalta, luopuu kyseisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti perimästä maksuja osasta kyseisen itsenäisen ammatinharjoittajan toiminnastaan saamista tuloista, kun nämä maksut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan.

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – EYVL 1997, L 28, s. 1.

3 – EYVL L 209, s. 1.

4 – Todettakoon, että asetus N:o 1408/71 on (muodollisesti) korvattu sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1; oikaisu EUVL L 200, s. 1), joka tuli voimaan 20.5.2004. Viimeksi mainittua asetusta sovelletaan kuitenkin sen 91 artiklan mukaan vasta sen täytäntöönpanoasetuksen voimaantulopäivästä, ja täytäntöönpanoasetus on tämän ratkaisuehdotuksen antamispäivänä edelleen toimielinten välisessä lainsäädäntömenettelyssä, jonka perustana on komission 31.1.2006 antama ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä (KOM(2006) 16 lopullinen). Asetus N:o 1408/71 on siis ainoa asetus, jota sovelletaan nyt käsiteltävän asian taustalla olevaan tilanteeseen.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön lainsäädäntö*

3. Asetusta N:o 1408/71 sovelletaan sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan ”palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai jotka ovat valtiottomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jäsenvaltion alueella, sekä heidän perheenjäseniinsä ja jälkeenjääneisiinsä”.

4. Kyseisen asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jollei 14 c tai 14 f artiklasta muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän osaston säännösten mukaisesti”.

5. Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään, että jollei kyseisen asetuksen 14–17 artiklasta muuta johdu, jäsenvaltion alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella.

6. Kyseisen asetuksen 14 a artiklassa täsmennetään, että ”edellä 13 artiklan 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan ottaen huomioon seuraavat poikkeukset ja olot:

– –

2) Tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella. – –

– –”.

7. Asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan mukaan ”edellä – – 14 a artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa – – tarkoitettua henkilöä kohdellaan sen lainsäädännön soveltamisen osalta, joka määräytyy näiden säännösten mukaisesti, niin kuin hän harjoittaisi kaikkea ammatillista toimintaansa kyseisen jäsenvaltion alueella”.

B *Kansallinen lainsäädäntö sekä Ranskan tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehty sopimus*

8. Yleinen sosiaalimaksu (contribution sociale généralisée, jäljempänä CSG) otettiin käyttöön 29.12.1990 annetulla loi de finances -nimisellä lailla (rahoituslaki) nro 90-1168, [5] jonka asiaa koskevat säännökset otettiin code de la sécurité sociale -nimisen lain (sosiaaliturvalaki) L. 136-1 §:ään ja sitä seuraaviin pykäliin.

9. Sosiaaliturvalain L. 136-1 §:n mukaan CSG peritään sellaisten luonnollisten henkilöiden ansiotuloista ja ansiotuloja korvaavista etuuksista, joiden tuloverotusta määrättäessä huomioon otettava kotipaikka on Ranskassa ja jotka kuuluvat jollakin perusteella Ranskan pakolliseen sairausvakuutusjärjestelmään. Myös itsenäisten ammatinharjoittajien ammattitulosta peritään CSG. Sosiaaliturvalain L. 136-5 §:n mukaan yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvien maksujen perimisestä vastaavat laitokset perivät CSG:n niiden sääntöjen mukaisesti sekä niiden vastuiden ja seuraamuksien perusteella, joita sovelletaan yleisen järjestelmän mukaisten maksujen perimiseen saman tulotyypin osalta. Sosiaaliturvalain L. 136-8 §:n mukaan kyseisen lain L. 136-1 §:ssä tarkoitetuista tuloista perittävän CSG:n määrä on 7,5 prosenttia tulojen bruttomäärästä. [6] Ansiotuloista ja ansiotuloja korvaavista etuuksista perittävän CSG:n tuotto suoritetaan sosiaaliturvalain L. 136-8 §:n IV momentissa vahvistetun jaon mukaisesti perhe-etuuksia maksavaan kansalliseen kassaan (Caisse nationale des allocations familiales), vanhuusyhteisvastuurahastoon (Fonds de solidarité vieillesse), [7] pakollisiin sairausvakuutusjärjestelmiin sekä 1.7.2004 lähtien itsenäistä selviytymistä tukevaan kansalliseen yhteisvastuukassaan (Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie). [8]

10. Sosiaaliturvajärjestelmän alijäämän kattamiseen käytettävä sosiaalimaksu (contribution pour le remboursement de la dette sociale, jäljempänä CRDS) otettiin käyttöön sosiaaliturvajärjestelmän alijäämän kattamisesta 24.1.1996 annetun määräyksen nro 96-50 (jäljempänä määräys nro 96-50) [9] 14-1 §:llä. CRDS:n määräytymisperusteena ovat sosiaaliturvalain L. 136-2–L. 136-4 §:ssä ja L. 136-8 §:n III momentissa tarkoitetut tulot asetetuin edellytyksin. Maksun määräksi on vahvistettu 0,5 prosenttia verotettavista tuloista, ja maksu peritään 1.2.1996–31.1.2009 saaduista tuloista. Määräyksen nro 96-50 15 §:n III momentin 1 kohdan mukaan CRDS peritään myös ulkomailta saaduista ansiotuloista ja ansiotuloa korvaavista etuuksista, joista kannetaan Ranskassa tulovero,

5 – JORF 30.12.1990, s. 16367.

6 – Työttömyyskorvauksista peritään kuitenkin tällä hetkellä 6,2 prosentin suuruinen maksu ja vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeistä 6,6 prosentin suuruinen maksu.

7 – Sosiaaliturvalain L. 135-1 §:n mukaan tämän hallinnolliseksi kansalliseksi julkiseksi laitokseksi perustetun rahaston tehtävänä on vastata kansallisen yhteisvastuun piiriin kuuluvista sellaisista vanhuusvakuutusetuuksista, jotka eivät ole maksuihin perustuvia.

8 – Vanhusten ja työkyvyttömien itsenäisen selviytymisen tukemisesta 30.6.2004 annetun lain nro 2004-626 (JORF 1.7.2004, s. 11944) säännösten mukaisesti. Hallinnolliseksi kansalliseksi julkiseksi laitokseksi perustetun Caisse nationale de solidarité pour l'autonomien tarkoituksena on tukea sen rahoitusta, että otetaan vastattavaksi ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden itsenäisen toimintakyvyn menettäminen.

9 – JORF 25.1.1996, s. 1226.

missä yhteydessä noudatetaan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjä verosopimuksia. Tämän määräyksen mukaan CRDS:n tuotto ohjataan sosiaaliturvajärjestelmän alijäämän lyhentämiseen käytettävään rahastoon (Caisse d'amortissement de la dette sociale, CADES), joka on hallinnollinen kansallinen julkinen laitos.

11. Ranskan tasavalta ja Yhdistynyt kuningaskunta allekirjoittivat 22.5.1968 kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tuloverojen alalla sopimuksen (jäljempänä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehty sopimus), joka tuli voimaan 29.10.1969. [10]

12. Kyseisen sopimuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusta sovelletaan Ranskan tasavallan osalta luonnollisten henkilöiden tuloverotukseen, yhtiöveroon sekä kaikkiin lähdeveroihin, pidätyksiin tai veroennakoihin. Kyseisen artiklan 2 kohdassa määrätään, että tätä sopimusta "sovelletaan myös kaikkiin sopimusvaltioissa tällä hetkellä kannettavien verojen lisäksi tai niiden sijasta tulevaisuudessa käyttöön otettaviin luonteeltaan samanlaisiin tai vastaaviin veroihin. Sopimusvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat toisilleen verolainsäädäntöönsä tehtävistä muutoksista".

13. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiossa asuvan henkilön itsenäisen ammatin harjoittamisesta saamia tuloja voidaan verottaa vain tässä valtiossa, ellei henkilöllä ole tavanomaisesti toisessa sopimusvaltiossa kiinteää toimipaikkaa ammattinsa harjoittamista varten. Jos hänellä on tällainen kiinteä toimipaikka, hänen tuloistaan kannetaan vero tässä toisessa valtiossa, mutta ainoastaan siltä osin kuin ne ovat peräisin tässä toimipaikassa harjoitetusta toiminnasta. Kyseisen määräyksen 2 kohdassa määritellään "itsenäinen ammatin harjoittaminen", jolla tarkoitetaan kaikkea muuta kuin liiketoimintaa, teollista toimintaa tai maatalouden harjoittamista, jota harjoittaa henkilö, joka saa ammatin harjoittamisesta kertyvän tuoton tai vastaa siitä aiheutuvista tappioista.

14. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehty sopimus korvataan uudella sopimuksella, kun Ranskan tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan 28.1.2004 allekirjoittama sopimus kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tuloverojen ja pääomavoitoista kannettavien verojen alalla on ratifioitu. Viimeksi mainitussa sopimuksessa mainitaan nimenomaisesti, että CSG ja CRDS kuuluvat sen soveltamisalaan.

10 – JORF 25.11.1969. Sopimuksen teksti on saatavilla seuraavassa internetosoitteessa: http://www2.impots.gouv.fr/conventions_fiscales/ru68.htm.

III Pääasian taustalla oleva riita ja ennakkoratkaisukysymys

15. Derouin asuu Ranskassa, jossa hän harjoittaa vapaana ammatinharjoittajana asianajajan ammattia mutta on samalla myös osakkaana (partnership) Englannin oikeuden mukaan perustetussa Linklatersnimisessä osakkuusyhtiössä (jäljempänä Linklaters). Linklatersin päätoimipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta sillä on asianajotoimistoja myös muissa jäsenvaltioissa, kuten Ranskassa.

16. Derouin on kirjattu asianajajarekisteriin sekä Cour d'appel de Paris'ssa (Ranska) että Supreme Court of England and Walesissa (Yhdistynyt kuningaskunta) registered foreign lawyerina. Hän suorittaa asianajajan palveluja Linklatersin Pariisin-toimiston yhteydessä, ja hän saa korvauksena osuuden Linklatersin tekemästä voitosta.

17. Koska Derouinin verotuksellinen kotipaikka on Ranskassa, häneltä kannetaan vero kyseisessä jäsenvaltiossa ja jokaisessa valtiossa, johon Linklaters on sijoittautunut, koska hän saa osuuden jokaisen toimiston tekemästä tuloksesta.

18. Derouin suorittaa pakollisen sairausvakuutusmaksun Ranskaan, ja hänet on kirjattu Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris – Région parisienne -nimisen elimen (maksujen keräämisestä sosiaaliturvajärjestelmää ja perhe-etuuksia varten vastaava elin, jäljempänä Urssaf) rekisteriin itsenäisenä ammatinharjoittajana.

19. Urssaf on laskenut vuodesta 2000 lähtien Derouinin maksettavaksi tulevat perhe-etuuksia koskevat maksut sekä CSG:n ja CRDS:n ammattituloista, joita hän saa toiminnastaan Linklatersin asianajotoimistossa Ranskassa sekä osuutena voitoista, joita Linklaters tekee Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

20. Derouin on suorittanut perhe-etuuksia koskevat maksut, jotka on laskettu kaikkien hänen veronalaisten ammattitulojensa perusteella (mukaan lukien Yhdistyneestä kuningaskunnasta saadut tulot). Hän riitauttaa kuitenkin sen, että hänen pitäisi maksaa CSG- ja CRDS-maksuja, jotka on laskettu hänen Yhdistyneestä kuningaskunnasta saamistaan tuloista, koska nämä maksut eivät ole sosiaaliturvamaksuja, vaan niitä on pidettävä veroina. Derouin katsoo, että koska Yhdistyneestä kuningaskunnasta saatavista tuloista kannetaan vero Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaisesti, ainoastaan sellaisista tuloista, joista kannetaan vero Ranskassa, voidaan periä CSG ja CRDS.

21. Urssaf sitä vastoin väittää, että nämä viimeksi mainitut suoritukset ovat luonteeltaan

sosiaaliturvamaksuja, että ne kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan ja että ne on laskettava kaikkien Derouinin sekä Yhdistyneestä kuningaskunnasta että Ranskasta saamien tulojen perusteella.

22. Saadakseen tähän selvennystä tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris (Ranska) pyysi 12.4.2005 tekemällään välipäätökseltä Cour de cassationilta lausuntoa siitä, onko CSG:tä ja CRDS:ää pidettävä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyssä sopimuksessa tarkoitettuina veroina.

23. Cour de cassation totesi, että ”kysymys siitä, onko asetusta N:o 1408/71 – – tulkittava siten, että se, että [kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen kaltaisessa] sopimuksessa määrätään, että tuloja, joita Ranskassa asuvat ja sosiaalivakuutetut työntekijät saavat Yhdistyneestä kuningaskunnasta, ei oteta huomioon laskettaessa Ranskassa perittävien [CSG]:n ja [CRDS]:n määräytymisperusteena olevia tuloja, on ristiriidassa kyseisen asetuksen kanssa, on esitettävä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle – –”.

24. Koska tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris katsoo, että CSG:n ja CRDS:n oikeudellista luonnetta koskeva kysymys on olennaisen tärkeää sen ratkaistessa käsiteltävänään olevan ongelman ja että pääasian riidan lopputulos riippuu siitä, onko kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen määräysten soveltaminen CSG:hen ja CRDS:ään ristiriidassa yhteisön oikeussääntöjen kanssa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – asetusta N:o 1408/71 tulkittava siten, että [kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen kaltainen] sopimus, jossa määrätään, että tuloja, joita Ranskassa asuvat ja siellä sosiaalivakuutetut työntekijät saavat Yhdistyneestä kuningaskunnasta, ei oteta huomioon laskettaessa Ranskassa perittävien CSG- ja CRDS-maksujen määräytymisperusteena olevia tuloja, on ristiriidassa sen kanssa?”

IV Oikeudenkäyntimenettely yhteisöjen tuomioistuimessa

25. Derouin, Urssaf, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ja Euroopan yhteisöjen komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti. Näitä osapuolia kuultiin myös istunnossa, joka pidettiin 7.3.2007.

V Oikeudellinen arviointi

A *Alustavia huomautuksia*

26. Asetuksella N:o 1408/71 otetaan käyttöön jäsenvaltioiden kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva järjestelmä, joka sisältää useita säännöksiä, joilla määritetään kutakin yksittäistapausta varten sovellettava kansallinen sosiaaliturvalainsäädäntö. Näiden säännösten tarkoituksena on varmistaa, että henkilöön, joka käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, sovelletaan lähtökohtaisesti vain yhden jäsenvaltion lainsäädäntöä (ns. yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön periaate) [11] ja että hänen on näin ollen suoritettava vain sen jäsenvaltion sosiaaliturvamaksut, jonka lainsäädäntöä sovelletaan. Sosiaaliturvalakien välisten ristiriitojen ratkaisujärjestelmällä, joka on otettu käyttöön asetuksella N:o 1408/71, pyritään lisäksi erityisesti kieltämään se, että työntekijältä, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, peritään samasta tulosta maksuja kahteen kertaan. [12]

27. Tavoitteet, jotka ohjaavat ammattitulojen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjä sopimuksia, eivät ole kaukana asetuksen N:o 1408/71 sosiaaliturvamaksuja koskevista tavoitteista. Kun näet ensin mainituilla pyritään antamaan sopimuspuolina oleville jäsenvaltioille yhteisön piirissä toteutettavista asianmukaisista yhdenmukaistamis- tai harmonisointipyrkimyksien ulkopuolella mahdollisuus jakaa keskenään verotustoimivaltaa sen välttämiseksi tai lieventämiseksi, että samoista jossain näistä valtioista saaduista tuloista kannettaisiin vero kahteen kertaan, [13] jälkimmäisessä kielletään lähtökohtaisesti se, että sen soveltamisalaan kuuluvilta henkilöiltä peritään sosiaaliturvamaksut *samoista tuloista* kahteen kertaan soveltamalla samaan aikaan kahta kansallista sosiaaliturvalainsäädäntöä. [14]

28. Voitaisiin siis esittää, että näiden kahden tyyppisten instrumenttien eli kansainvälisen tason ja yhteisön tason instrumenttien yhteydessä määriteltyjä lakien välisten ristiriitaisuuksien ratkaisusääntöjä sovelletaan

11 – Ks. mm. asia C-493/04, Piatkowski, tuomio 9.3.2006 (Kok. 2006, s. I-2369, 21 kohta).

12 – Ks. mm. asia 102/76, Perenboom, tuomio 5.5.1977 (Kok. 1977, s. 815, 13 kohta); asia C-60/93, Aldewereld, tuomio 29.6.1994 (Kok. 1994, s. I-2991, 26 kohta) ja asia C-68/99, komissio v. Saksa, tuomio 8.3.2001 (Kok. 2001, s. I-1865, 25 kohta).

13 – Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että tiettyjä nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksettömiä yhteisön säädöksiä (eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annettu neuvoston direktiivi 90/435/ETY (EYVL L 225, s. 6); kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä 23.7.1990 tehty yleissopimus 90/436/ETY (EYVL L 225, s. 10); säästöjen tuottamien korkotulojen verotuksesta 3.6.2003 annettu neuvoston direktiivi 2003/48/EY (EUVL L 157, s. 38)) lukuun ottamatta jäsenvaltiot ovat edelleen toimivaltaisia välittömän verotuksen alalla erityisesti silloin, kun kyseessä on kaksinkertaisen verotuksen poistaminen tai välttäminen sopimuksilla (ks. mm. asia C-336/96, Gilly, tuomio 12.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2793, 24 ja 30 kohta) sekä asia C-374/04, Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, tuomio 12.12.2006 (Kok. 2006, s. I-11673, 52 kohta)).

14 – Ks. vastaavasti em. asia Piatkowski, tuomion 24, 27 ja 28 kohta.

niihin aloihin, joita ne koskevat, ilman että niiden välillä olisi suhdetta eikä varsinkaan ristiriitasuhdetta.

29. Tilannetta monimutkaistaa kuitenkin se, mitä jotkut kutsuvat ”sosiaaliturvamaksujen muuttamiseksi asteittain veroiksi”, [15] eli käytäntö tai ilmiö, joka lähinnä tarkoittaa kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien rahoittamista maksuilla, jotka ovat ainakin kansallisen oikeuden mukaan veronluonteisia mutta jotka yhteisön oikeuden näkökulmasta kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan. Tällaisessa tapauksessa, joka on nimenomaan pääasian tilanne, kuten tässä ratkaisuehdotuksessa jäljempänä yksityiskohtaisemmin esitetään, tulee esiin asetuksen N:o 1408/71 ja kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjen sopimusten välinen suhde.

30. Tämä ei ole ensi kerta, kun yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltävänä on asia, jossa kysytään, ovatko CSG ja/tai CRDS veroja vai sosiaaliturvamaksuja.

31. Kuten edellä mainituissa asioissa komissio vastaan Ranska, joissa annettiin tuomiot 15.2.2000 ja joissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansallisessa oikeudessa omaksuttu luonnehdinta veroksi ei estänyt sitä, että riidanalaiset kaksi maksua voisivat kuulua asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan siltä osin kuin ne oli tarkoitettu erityisesti ja suoraan sosiaaliturvan rahoittamiseen Ranskassa ja niillä oli siten suora ja riittävän asiaankuuluva yhteys lakeihin, joita sovellettiin kyseisen asetuksen 4 artiklassa lueteltuihin sosiaaliturvan aloihin, [16] en kuitenkaan katso, toisin kuin ennakkoratkaisupyynnön perusteluissa esitetään, että yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi ratkaista näiden maksujen luonnetta koskeva kysymys tämän asian yhteydessä.

32. Tässä asiassa on näet riittävää todeta, kuten Ranskan hallituskin on myöntänyt istunnossa, että yksikään nyt käsiteltävässä asiassa yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksiaan esittäneistä osapuolista ei kiistä varteenotettavalla tavalla edellä mainittujen asiassa komissio vastaan Ranska annettujen tuomioiden ja CSG:n osalta tuoreemman ja hieman moniselitteisemmässä asiassa Perez

15 – Asiassa C-34/98, komissio v. Ranska, 15.2.2000 annetun tuomion (Kok. 2000, s. I-995, 25 kohta) (CRDS) ja asiassa C-169/98, komissio v. Ranska, 15.2.2000 annetun tuomion (Kok. 2000, s. I-1049, 23 kohta) (CSG) perusteluissa esitetyn Ranskan hallituksen lausuman mukaan.

16 – Em. asia C-34/98, komissio v. Ranska (tuomion 34–36 kohta) ja asia C-169/98, komissio v. Ranska (tuomion 32–34 kohta).

Naranjo annetun tuomion jälkeen sitä,[17] että CSG ja CRDS kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan. Vaikka, kuten Derouin on pyrkinyt väittämään yhteisöjen tuomioistuimessa, CRDS ei vuoden 2002 jälkeen ole enää vastannut edellä mainituissa asioissa komissio vastaan Ranska 15.2.2000 annetuissa tuomioissa asetettuja perusteita, olisi joka tapauksessa ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtävänä tutkia, voiko mahdollisista muutoksista, joita Ranskan lainsäädännöllä on tehty tähän maksuun, seurata, että CRDS ei olisi enää tarkoitettu erityisesti ja suoraan Ranskan sosiaaliturvajärjestelmän rahoittamiseen vaan että se olisi sen sijaan tarkoitettu viranomaisten yleiskuluihin, jolloin se ei siis kuuluisi asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan. Jos näin olisi ja siltä osin kuin CRDS kuuluu kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen soveltamisalaan, ennakkoratkaisukysymys olisi siten osittain merkityksetön. Lähtökohta, johon ennakkoratkaisukysymys perustuu, on kuitenkin se, että CRDS, kuten CSG:kin, kuuluvat edelleen asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan. Tämä lähtökohta on siis omaksuttava myös tässä selvityksessä.

17 – Asia C-265/05, tuomio 16.1.2007 (Kok. 2007, s. I-347). Yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin kyseisessä asiassa kysymys siitä, oliko pääasiallista vanhuuseläke-etuutta täydentävää lisäavustusta, jota suoritettiin ainoastaan Ranskassa asuville henkilöille, jotka olivat saavuttaneet tietyn vähimmäisiän, ja joka oli merkitty asetuksen N:o 1408/71 liitteeseen II a, pidettävä kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuna ”maksuihin perustumattomana erityisetuutena”, minkä johdosta sitä ei voitaisi myöntää ulkomailla asuvalle hakijalle, vai oliko katsottava, että se ei ollut tällainen etuus, jolloin se on myönnettävä ikää koskevat edellytykset täyttäville henkilöille kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdan perusteella siitä riippumatta, missä jäsenvaltiossa heidän asuinpaikkansa oli (ns. etuuksien vientikelpoisuutta koskevan säännön mukaisesti). Selvittäkseen sen, perustuiko etuus maksuihin vai ei, yhteisöjen tuomioistuin tutki oikeuskäytäntönsä mukaisesti tämän etuuden tosiasiallisen rahoitustavan eli sen, turvataanko tämä rahoitus suoraan tai välillisesti sosiaaliturvamaksuin vai julkisin varoin. Koska kyseinen etuus rahoitettiin Fonds de solidarité vieillessestä, johon, kuten edellä todettiin, suoritetaan työtuloista ja työtuloja korvaavista tuloista perittävän CSG:n tuotto, oli, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 40 kohdassa, ”määritettävä”, oliko yleisen sosiaalimaksun kaltaista maksua pidettävä sosiaaliturvamaksuna vai sellaisina julkisina varoina, joilla ei ole tällaisen maksun ominaispiirteitä. Sen jälkeen kun yhteisöjen tuomioistuin oli muistuttanut em. asioissa komissio v. Ranska 15.2.2000 annettujen tuomioiden olennaisista perusteluista, se päätteli useiden seikkojen perusteella, jotka liittyivät muun muassa siihen, että vanhuusetuuden rahoitus ei tullut yksinomaan CSG:stä vaan maksuista, joiden veronluonteisuutta ei ollut kiistetty, kyseisen tuomion 52 kohdassa, että ”*vaikka oletettaisiinkin,* että osaa [CSG:stä] ansiotuloihin ja niihin rinnastettaviin tuloihin perustuvasta yleisestä sosiaalimaksusta olisi pidettävä maksuna pikemminkin kuin julkisista varoista tulevana rahoituksena, mainitun maksun ja lisäavustuksen välinen yhteys ei näytä riittävällä tavalla yksilöitävissä olevalta, jotta kyseinen avustus voitaisiin luokitella maksuihin perustuvaksi” (kursivointi tässä). Tämän viimeksi mainitun kohdan valossa on vaikeaa tehdä lopullista päätelmää siitä, onko CSG:tä pidettävä sosiaaliturvamaksuna. Tässä tuomiossa vahvistetaan sitä vastoin, että CSG kuuluu asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan.

33. Lisäksi on täsmennettävä, että yhteisöjen tuomioistuimelle ei – perustellusti – ole esitetty kysymystä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen tulkinnasta, tarkalleen sanoen siitä, kuuluvatko CSG ja CRDS sen soveltamisalaan. Yhteisöjen tuomioistuin on näet toimivaltainen tulkitsemaan ainoastaan yhteisön oikeutta, vaikka se saattaa tarvittaessa ottaa huomioon kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen säännökset, kun ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin esittää niiden kuuluvan pääasiaan sovellettavaan oikeudelliseen säännöstöön, jotta se kykenisi tulkitsemaan yhteisön oikeutta tavalla, josta on hyötyä kansalliselle tuomioistuimelle.[18] Tässä tapauksessa hyödyllisen

18 – Ks. vastaavasti asia C-265/04, Bouanich, tuomio 19.1.2006 (Kok. 2006, s. I-923, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja asia C-170/05, Denkavit Internationaal ja Denkavit France, tuomio 14.12.2006 (Kok. 2006, s. I-11949, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös yhteisöjen tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa C-298/05, Columbus Container Services, 29.3.2007 esittämäni ratkaisuehdotuksen 46 ja 47 kohta.

vastauksen antamiseksi kansallisen tuomioistuimen kysymykseen on syytä pitää lähtökohtana sitä, että kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen määräykset kattavat CSG:n ja CRDS:n kyseisen sopimuksen 1 §:n 2 momentin mukaisesti.

34. Toisin kuin edellä mainittuihin 15.2.2000 annettujen tuomioiden taustalla olleisiin asioihin komissio vastaan Ranska, nyt käsiteltävään asiaan ei liity myöskään asetuksen N:o 1408/71 13 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa kielletyn työntekijöiden asuinjäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön ja kyseisten työntekijöiden työskentelyjäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön päällekkäisen soveltamisen ongelmaa, koska kuten kansallinen tuomioistuin on todennut, tässä tapauksessa on kiistatonta, että Derouiniin sovelletaan Ranskassa asuvana itsenäisenä ammatinharjoittajana ja kyseisen jäsenvaltion sosiaalivakuutettuna Ranskan sosiaaliturvalainsäädäntöä ja että, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on vahvistanut istunnossa, Yhdistynyt kuningaskunta ei peri minkäänlaisia sosiaaliturvamaksuja tuloista, joita Derouin saa Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoittamastaan toiminnasta.

35. Kuten Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ovat asiaankuuluvasti huomauttaneet, kansallinen tuomioistuin ei ole määrittänyt selvästi, minkä asetuksen N:o 1408/71 säännöksen mukaan Derouin kuuluisi tämän asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan. Kansallinen tuomioistuin viittaa tältä osin yhtäältä kyseisen asetuksen 13 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, jossa säädetään yhtä ainoaa sovellettavaa lainsäädäntöä koskevan säännön mukaisesti, että jäsenvaltion alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella, ja toisaalta saman asetuksen 14 a artiklan 2 kohtaan, jossa kyseisestä 13 artiklan 2 kohdan b alakohdasta poiketen täsmennetään, että tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella.

36. Kansallisen tuomioistuimen epäröinti näyttäisi voivan selittyä sillä, että Derouin saa tuloja Yhdistyneestä kuningaskunnasta siitä, että hän on osakkaana Linklatersissa, samalla kun hän harjoittaa konkreettisesti itsenäistä ammattia Ranskassa, jossa hän asuu. Tätä epäröintiä näyttävät herättäneen myös Derouinin perustelut, kun hän arvioi harjoittavansa itsenäistä ammattia vain Ranskassa ja näyttää tällä jopa kiistävän asetuksen N:o 1408/71 säännösten sovellettavuuden, koska hän ei ole käyttänyt vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan, tässä tapauksessa sijoittautumisvapautta. Ranskan hallitus on pohtinut istunnossa asetuksen N:o 1408/71 sovellettavuutta siltä varalta, että kansallinen tuomioistuin katsoisi, että Derouin harjoittaa itsenäistä ammattia vain Ranskassa ja saa

vain tuloja Yhdistyneestä kuningaskunnasta, mikä tilanne merkitsisi sitä, että hänellä ei olisi liikkuvan itsenäisen ammatinharjoittajan asemaa. Ranskan hallituksen mielestä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen ja asetuksen N:o 1408/71 yhteensopivuutta koskeva ongelma ei tulisi enää esiin siinä tapauksessa.

37. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole EY 234 artiklan mukaisen menettelyn yhteydessä todeta tosiseikkoja eikä soveltaa yhteisön oikeussääntöjä tiettyyn tilanteeseen eikä myöskään tutkia kansallisen oikeuden tai kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa. Mikäli kuitenkin kansallinen tuomioistuin vahvistaisi tosiseikkoja koskevan tilanteen Derouinin ja Ranskan hallituksen kuvaamalla tavalla, tämän seurauksena varmasti vietäisiin tehokas vaikutus yhteisöjen tuomioistuimen esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen antamalta yhteisön oikeuden tulkinnalta.

38. Tätä vaaraa rajoittavat mielestäni kuitenkin kaksi olennaista seikkaa. Yhtäältä kansallinen tuomioistuin on jo katsonut ennakkoratkaisupyynnössään, että Derouin kuuluu asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, eikä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ole kyseenalaistaa tätä arviointia. Toisaalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Derouin vaatii, että häneen sovelletaan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen 14 §:n 1 momenttia, jossa määrätään lähinnä Yhdistyneen kuningaskunnan verolainsäädännön soveltamisesta silloin, kun Ranskassa asuvalla henkilöllä on tavanomaisesti kiinteä toimipaikka ensin mainitussa sopimusvaltiossa itsenäisen ammatin harjoittamista varten. On siis vaikeaa ajatella, että Derouin ei harjoittaisi itsenäistä ammattia myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sillä hänet on kirjattu kyseisessä jäsenvaltiossa Supreme Court of England and Walesin rekisteriin nimikkeellä registered foreign lawyer. Vaikuttaa siis siltä, että asetuksen N:o 1408/71 14 a artiklan 2 kohdan sovellettavuus Derouinin tilanteen kaltaiseen tilanteeseen ei ole missään tapauksessa poissuljettua ja että tätä on siis myös pidettävä lähtökohtana, kun vastataan kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen.

39. Tähän oikeudenkäyntiin osallistuneiden väliintulijoiden välinen kiista on viime kädessä aivan toinen. Kyseessä on lähinnä sen selvittäminen, onko asetuksen N:o 1408/71 säännöksiä tulkittava siten, että se, että jäsenvaltio, joka on tämän asetuksen nojalla toimivaltainen perimään CSG:n ja CRDS:n kaltaisia maksuja, jotka perustuvat kyseisessä jäsenvaltiossa sosiaalivakuutetun itsenäisen ammatinharjoittajan saamiin tuloihin, mukaan lukien osasta kyseisen työntekijän tuloja, jotka on saatu toisesta jäsenvaltiosta ja joista kannetaan vero kyseisessä valtiossa,[19] *luopuu* perimästä kyseisiä maksuja viimeksi mainituista tuloista sillä

19 – Ranskan hallitus ei näet kiistä sitä, että se olisi toimivaltainen perimään tällaiset maksut samoin kuin kaikki sosiaaliturvamaksut Derouinin Yhdistyneestä kuningaskunnasta saamista tuloista objektiivisten perusteiden mukaisesti. Tämä lähestymistapa vaikuttaa nyt käsiteltävään asiaan liittyvässä tilanteessa oikealta. Ks. myös sellaisen tilanteen osalta, jossa jäsenvaltio perii sosiaalimaksut maassa asuvan ja kyseisen jäsenvaltion sosiaalivakuutukseen kuuluvan kaikista tuloista, jotka ovat peräisin sekä kyseisessä valtiossa että toisessa jäsenvaltiossa suoritetuista eläkkeistä, asia C-50/05, Nikula, tuomio 18.7.2006 (Kok. 2006, s. I-7029, 31 kohta).

perusteella, että näiden kahden jäsenvaltion välillä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehty sopimus kattaa nämä maksut, on ristiriidassa näiden säännösten kanssa.

40. Eri tavoin muotoiltuna kysymys koskee sitä, *velvoitetaanko* asetuksessa N:o 1408/71 toimivaltainen jäsenvaltio sisällyttämään CSG:n ja CRDS:n kaltaisten maksujen määräytymisperusteeseen tulot, jotka ovat peräisin ensin mainitussa jäsenvaltiossa sosiaalivakuutetun itsenäisen ammatinharjoittajan ammatin harjoittamisesta toisessa jäsenvaltiossa.

B *Velvollisuus sisällyttää CSG:n ja CRDS:n kaltaisten maksujen määräytymisperusteeseen kaikki itsenäisen ammatinharjoittajan toiminnasta saadut tulot (asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohta)*

41. Jotta edellisessä kohdassa esitettyyn kysymykseen kyettäisiin vastaamaan, on aluksi muistutettava siitä, että asetuksella N:o 1408/71 käyttöön otettu järjestelmä on ainoastaan yhteensovittamisjärjestelmä, jonka II osastossa (johon 13 ja 14 artikla kuuluvat) määritetään yksi tai useampi lainsäädäntö, jota sovelletaan sellaisiin palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka käyttävät erilaisissa olosuhteissa liikkumisvapauttaan. [20] Yhteisön tasolla toteutetun yhdenmukaistamisen puuttuessa kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännössä on määritettävä kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumista koskevan oikeuden tai velvollisuuden edellytykset sekä siihen kuuluvien henkilöiden maksettavana olevien maksujen taso ja *tulot, jotka on otettava huomioon sosiaalivakuutusmaksuja laskettaessa.* [21]

42. Tämän oikeuskäytännön mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Nikula annetussa tuomiossa hylännyt periaatteen, jonka mukaan jäsenvaltio ei voisi periä sosiaalivakuutusmaksuja toisen jäsenvaltion maksamien eläkkeiden perusteella. [22] Yhteisöjen tuomioistuin on näet todennut, että tilanteessa, jossa asuinjäsenvaltion laitos maksaa eläkkeen ja tämän saman valtion laitos vastaa sairausvakuutuksen kustannusten kattamisesta, missään asetuksen N:o 1408/71 säännöksessä ei siten kielletä kyseistä jäsenvaltiota laskemasta sen alueella asuvan henkilön sosiaalivakuutusmaksujen määrää hänen kaikkien tulojensa perusteella riippumatta siitä, ovatko ne peräisin asuinjäsenvaltiosta maksetuista eläkkeistä vai muista jäsenvaltioista maksetuista eläkkeistä. [23] Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin muis-

20 – Ks. vastaavasti mm. yhdistetyt asiat C-393/99 ja C-394/99, Hervein ym., tuomio 19.3.2002 (Kok. 2002, s. I-2829, 52 kohta) ja em. asia Piatkowski, tuomion 20 kohta.

21 – Em. asia Piatkowski, tuomion 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

22 – Tuomion 26 kohta.

23 – Sama asia, tuomion 31 kohta.

tuttanut yleisesti siitä, että tärkeää on, että asianomainen jäsenvaltio noudattaa toimivaltaansa käyttäessään yhteisön oikeutta, [24] mikä tässä asiassa tarkoittaisi sitä, että asuinjäsenvaltion käyttöön ottamassa järjestelmässä otetaan huomioon sairausvakuutusmaksut, jotka eläkkeensaaja on jo maksanut työskentelyvuosinaan jossain toisessa valtiossa kuin kyseisessä asuinvaltiossa. [25]

43. Onko jäsenvaltiolla sitten velvollisuus siihen, mitä asetuksen N:o 1408/71 säännöksissä ei kielletä edellä esitetyssä tilanteessa laskettaessa CSG:n ja CRDS:n kaltaisia maksuja Derouinin kaltaisen itsenäisen ammatinharjoittajan kaikista tuloista?

44. Derouin ja Ranskan hallitus ehdottavat, että tähän kysymykseen vastattaisiin kieltävästi. Ne arvioivat lähinnä, että CSG:n ja CRDS:n maksamista koskevalla vapautuksella, jonka Derouin on saanut kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaisesti, ei kyseenalaisteta asetuksen N:o 1408/71 periaatteita, joihin kuuluu yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön sääntö, koska Derouiniin sovelletaan edelleen Ranskan sosiaaliturvalainsäädäntöä ja hän saa edelleen kaikki siinä säädetyt etuudet.

45. Urssaf ja komissio sitä vastoin katsovat erityisesti asiassa Allard annetun tuomion [26] perusteella, että asetus N:o 1408/71 on esteenä sille, että jäsenvaltio luopuu perimästä sen soveltamisalaan kuuluvia maksuja. Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus oli kirjallisissa huomautuksissaan puoltanut samanlaista näkemystä kuin Derouin ja Ranskan hallitus ovat esittäneet, se yhtyi istunnossa komission esittämiin perusteluihin ja väitti muun muassa, että jäsenvaltioiden on noudatettava yhteisön oikeutta, kun ne käyttävät verotuksellista toimivaltaansa.

46. On muistettava, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”edellä – – 14 a artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa – – tarkoitettua henkilöä *kohdellaan sen lainsäädännön soveltamisen osalta, joka määräytyy* näiden säännösten mukaisesti, niin kuin hän harjoittaisi *kaikkea* ammatillista toimintaansa kyseisen jäsenvaltion alueella”. [27]

47. Kuten julkisasiamiehet Jacobs ja Ruiz-Jarabo Colomer ovat perustellusti täsmentäneet, asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa vahvistetaan kansallisiin sosiaaliturvajärjestelmiin suoritettavien maksujen laskentaperusteen koostumus siinä tarkoitetun henkilön osalta, joten maksut, joita suo-

24 – Sama asia, tuomion 24 kohta. Ks. myös em. asia Piatkowski, tuomion 33 kohta.

25 – Em. asia Nikula, tuomion 33 kohta. Ks. myös vastaavasti asia C-302/98, Sehrer, tuomio 15.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4585, 36 kohta).

26 – Asia C-249/04, tuomio 26.5.2005 (Kok. 2005, s. I-4535).

27 – Kursivointi tässä.

ritetaan jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntö määräytyy säännösten mukaisesti, lasketaan henkilön kaikista asianomaisista jäsenvaltioista saamien kokonaistulojen perusteella. [28])
.

48. Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut tämän arvioinnin edellä mainitussa asiassa Allard 26.5.2005 antamassaan tuomiossa. Kyseisen tuomion taustalla oli tilanne, jossa Belgiassa asuva ja kyseisessä jäsenvaltiossa sekä Ranskassa harjoittamastaan itsenäisestä ammatista tuloja saava Allard riitautti sen, että Belgian kuningaskunnalla oli mahdollisuus sisällyttää itsenäisten ammatinharjoittajien vanhuuseläkkeiden ja jälkeenjääneiden eläkkeiden järjestelmään osoitetun ”kohtuullistamismaksuksi” kutsutun maksun määräytymisperusteeseen kyseisten tulojen kokonaismäärä, vaikka tämä maksu ei antanut hänelle oikeutta vastaaviin etuuksiin. [29]

49. Yhteisöjen tuomioistuimelta, jolle belgialainen tuomioistuin oli esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, kysyttiin lähinnä sitä, ovatko asetuksen N:o 1408/71 13 artikla ja sitä seuraavat artiklat esteenä sille, että kohtuullistamismaksun kaltaisen maksun määrä peritään kaikista tuloista, joita itsenäinen ammatinharjoittaja on saanut asuinjäsenvaltiossa ja toisessa jäsenvaltiossa harjoittamastaan ammattitoiminnasta.

50. Yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että pääasian tilanne kuului asetuksen N:o 1408/71 asialliseen ja henkilölliseen soveltamisalaan ja erityisesti, että Allardiin sovellettiin kyseisen asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan mukaan Belgian sosiaaliturvalainsäädäntöä, [30] ja katsoi kyseisen asetuksen 14 d artiklan 1 kohdan osalta, että ”henkilön, joka on ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä kuvaillussa tilanteessa ja joka samanaikaisesti harjoittaa itsenäistä ammattitoimintaa sekä Belgiassa että Ranskassa, on tämän viimeksi mainitun toiminnan osalta oltava vastaavan belgialaisen lainsäädännön alainen samoilla edellytyksillä kuin silloin, jos hän harjoittaisi tätä itsenäistä ammattitoimintaa Belgiassa”. [31] Tästä seuraa yhteisöjen tuomioistuimen mukaan, että sen kohtuullistamismaksun, jonka Allard joutuu Belgiassa maksamaan, kaltaista sosiaaliturvamaksua ”laskettaessa *on otettava* huomioon Ranskassa saadut tulot”. [32] Yhteisöjen tuomioistuin päätteli siis, että ”asetuksen N:o 1408/71

28 – Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin asiassa C-18/95, Terhoeve, 30.4.1998 antaman ratkaisuehdotuksen (Kok. 1998, s. I-345. 68 kohta; hänen em. asiassa Sehrer 8.2.2000 antamansa ratkaisuehdotuksen 41 kohta; hänen asiassa C-68/99, komissio v. Saksa, 24.10.2000 antamansa ratkaisuehdotuksen (Kok. 2000, s. I-1865) 24 kohta sekä julkisasiamies Jacobsin em. yhdistetyissä asioissa C-393/99 ja C-394/99, Hervein ym., 5.4.2001 antaman ratkaisuehdotuksen 55 kohta. Ks. myös julkisasiamies Gulmannin asiassa C-71/93, Van Poucke, 2.2.1994 antaman ratkaisuehdotuksen (tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1101) 20 kohta

29 – Kuten kyseisen tuomion 15 kohdasta ilmenee, tämän maksun luonne, kuten nyt käsiteltävässä asiassa CSG:n ja CRDS:n luonne, vaikutti riidanalaiselta, koska kansallinen tuomioistuin arvioi, että kyseinen maksu muistutti pikemminkin eräänlaista ”kriisiveroa” kuin sosiaaliturvamaksua, joka kuuluu asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan.

30 – Em. asia Allard, tuomion 18 ja 20 kohta.

31 – Sama asia, tuomion 21 ja 22 kohta.

32 – Sama asia, tuomion 23 kohta (kursivointi tässä).

13 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa *edellytetään*, että kohtuullistamismaksun kaltaista maksua vahvistettaessa itsenäisen ammatin harjoittamisesta saatuihin tuloihin sisällytetään itsenäisen ammatin harjoittamisen tulot, jotka on saatu jonkin toisen jäsenvaltion kuin sen jäsenvaltion alueella, jonka sosiaalilainsäädäntöä sovelletaan", vaikka tämän maksun maksaminen ei anna oikeutta minkäänlaiseen etuuteen. [33]

51. On hieman omituista, että yhteisöjen tuomioistuin ei ole muistuttanut kyseisen tuomion perusteluissa asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan lauseen osasta, jonka mukaan tietyn "lainsäädännön soveltamisen osalta" toisessa jäsenvaltiossa harjoitettu ammatillinen toiminta rinnastetaan tämän asetuksen perusteella sosiaaliturvamaksujen perimiseen toimivaltaisessa jäsenvaltiossa harjoitettuun ammatilliseen toimintaan. [34] Tästä muistutuksesta olisi ollut se etu, että olisi varmistettu parempi kyseisen tuomion perustelujen 21–23 kohdan keskinäinen yhteys, kun olisi korostettu selkeästi, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa taataan itsenäiselle ammatinharjoittajalle erityisesti se, että sosiaaliturvamaksujen laskenta suoritetaan saman asetuksen 14 a artiklan 2 kohdassa määritetyn lainsäädännön mukaisesti.

52. Kuten komissio on esittänyt, erityisesti edellä mainitussa asiassa Allard annetussa tuomiossa omaksutusta asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan tulkinnasta seuraa, että jäsenvaltion, jonka sosiaaliturvalainsäädäntö määräytyy kyseisen asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan mukaisesti, on perittävä kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat maksut kaikista tuloista, joita itsenäinen ammatinharjoittaja saa jäsenvaltiosta, jonka lainsäädäntö määräytyy näiden säännösten mukaisesti, ja jostain toisesta jäsenvaltiosta. [35]

53. Lisättäköön vielä, että nyt käsiteltävässä asiassa Derouin sen enempää kuin Ranskan hallituskaan eivät kiistä sitä, että toisin kuin CSG:n ja CRDS:n, Derouinin suorittamien perhe-etuusmaksujen määräytymisperusteena ovat perustellusti kaikki tulot, joita hän saa itsenäisen ammatin harjoittamisesta Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Yhteisön oikeuden näkökulmasta – ja näin ollen riippumatta Ranskan kansallisessa oikeudessa omaksutusta luonnehdinnasta – siltä osin kuin CSG ja CRDS kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, niiden määräytymisperusteena on tämän asetuksen 14 d artiklan 1 kohdan mukaisesti oltava kaikki Derouinin saamat tulot.

33 – Sama asia, tuomion 24 kohta (kursivointi tässä).

34 – Huomattakoon, että em. asiassa Van Poucke annetun tuomion 24 kohdassa, johon em. asiassa Allard annetun tuomion 21 kohdassa viitataan, muistutetaan kuitenkin siitä lauseen osasta, jonka poisjättämistä tässä yhteydessä arvostellaan.

35 – Todettakoon yleisesti, että tämä tulkinta on otettu em. asetuksen N:o 883/2004 13 artiklan 5 kohtaan, jonka mukaan henkilöä, joka harjoittaa toimintaa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa, käsitellään ikään kuin hän työskentelisi palkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana vain asianomaisessa jäsenvaltiossa ja saisi kaikki tulonsa asianomaisesta jäsenvaltiosta, jonka lainsäädäntö määräytyy saman 13 artiklan 1–4 kohdan mukaisesti.

54. Asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdasta johtuva velvoite näyttää selittyvän sillä, että on haluttu varmistaa paremmin yhdenvertainen kohtelu sosiaaliturvan alalla yhtäältä siirtotyöläisten ja toisaalta kaikkien jäsenvaltion alueella työskentelevien työntekijöiden välillä.

55. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi edellä mainitussa asiassa Hervein ym. antamassaan tuomiossa aluksi, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdalla, jota sovelletaan myös työntekijään, joka samanaikaisesti on palkatussa työssä ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana eri jäsenvaltioissa saman asetuksen 14 c artiklan a alakohdan mukaan, pyritään estämään se, että ”*osa* tällaisen työntekijän harjoittamasta toiminnasta jää *kaiken sosiaaliturvalainsäädännön* ulkopuolelle”. [36]

56. Asiayhteys, johon tämä täsmennys kuuluu, on tosin erilainen kuin nyt käsiteltävässä asiassa. Yhteisöjen tuomioistuimelta näet kysyttiin edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Hervein ym. asetuksen N:o 1408/71 14 c artiklan b alakohdassa ja kyseisen asetuksen liitteessä VII säädetyn yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön säännöstä tehdyn poikkeuksen pätevyyttä, kun tämän poikkeuksen mukaan hyväksytään se, että kyseisessä liitteessä mainitut jäsenvaltiot soveltavat samanaikaisesti niiden molempien jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädäntöä, joiden alueella työntekijä työskentelee palkatussa työssä ja harjoittaa samanaikaisesti itsenäistä ammattia. Vahvistettuaan edellä mainitut säännökset päteviksi yhteisöjen tuomioistuin toi esiin asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa konkretisoituneen yhteisön lainsäätäjän halun varmistaa tämän asetuksen 14 c artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettujen työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu, jotta, toisin kuin sellaiset työntekijät, joihin sovelletaan kyseisen artiklan b alakohdan nojalla kahta kansallista sosiaaliturvalainsäädäntöä, [37] osa sellaisten työntekijöiden harjoittamasta toiminnasta, joihin sovelletaan saman artiklan a alakohdan nojalla vain yhtä lainsäädäntöä, ei jäisi kokonaan sosiaaliturvalainsäädännön ulkopuolelle.

57. En kuitenkaan katso, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan tulkinta, kun tätä kohtaa luetaan yhdessä tämän asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan kanssa, voisi erota perustavanlaatuisesti edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Hervein ym. annetussa tuomiossa omaksutusta tulkinnasta. Kyseisen asetuksen 14 d artiklan 1 kohdan sanamuoto on tarkemmin sanoen riittävän selvä, jotta voidaan hyväksyttävästi ajatella, että yhteisön

36 – 60 kohta (kursivointi tässä).

37 – Viimeksi mainittu täsmennys ilmenee em. asiasta Piatkowski (27–29 kohta). Koska asetuksessa N:o 1408/71 kielletään kaksinkertaisten maksujen periminen samasta tulosta, sen liitteessä VII tarkoitetuissa tapauksissa vakuutettu henkilö kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan, jossa hän on palkatussa työssä tämän toiminnan osalta, ja itsenäisen ammatinharjoittamisen osalta sen jäsenvaltion soveltamisalaan, jossa hän toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana.

lainsäätäjä ei ole tarkoittanut antaa jäsenvaltioille mahdollisuutta sopia kahdenvälisesti siitä, että osa sellaisen työntekijän toiminnasta, joka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana niiden alueilla, jäisi kokonaan sosiaaliturvalainsäädännön ulkopuolelle.

58. On kuitenkin todettava, että tilanne ei ole tällainen pääasian kohteena olevassa tapauksessa. Se, että Ranskan tasavalta on luopunut perimästä CSG:tä ja CRDS:ää Derouinin Yhdistyneestä kuningaskunnasta saamista itsenäisen ammatinharjoittamisen tuloista, ei merkitse sitä, että kyseinen toiminta vapautettaisiin kokonaan Ranskassa perittävistä sosiaaliturvamaksuista ja että tähän toimintaan ei siten sovellettaisi *lainkaan* sosiaaliturvalainsäädäntöä, koska kuten tämän ratkaisuehdotuksen 53 kohdassa muistutetaan, Derouin suorittaa edelleen muun muassa perhe-etuusmaksuja Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön mukaisesti kaikista tuloistaan, joita hän saa itsenäisestä ammatin harjoittamisesta näissä kahdessa jäsenvaltiossa.

59. Kun asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä saman asetuksen 14 d artiklan 2 kohdan kanssa, saatetaan itsenäiset ammatinharjoittajat, jotka harjoittavat itsenäistä ammattitoimintaa useissa jäsenvaltioissa, kaikkien tulojen osalta yhden ainoan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan, sillä pyritään myös turvaamaan kaikkien jäsenvaltion alueella työskentelevien työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu ja estämään se, että oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville työntekijöille aiheutuu haittoja tämän oikeuden käyttämisestä. [38]

60. Lisäksi on muistettava, että velvollisuutta laskea asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan kuuluvat maksut kaikkien tämän asetuksen 14 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tilanteeseen kuuluvan työntekijän itsenäisestä ammatin harjoittamisesta saamien tulojen perusteella on pidetty EY 43 artiklan mukaisena. [39]

61. Derouin ja Ranskan hallitus väittävät kuitenkin lähinnä, että asetus N:o 1408/71 ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio, jonka lainsäädäntö määräytyy kyseisen asetuksen nojalla, myöntää osaksi kansallista oikeutta otettuihin verosopimuksiin perustuvien sitoumustensa nojalla edullisemman kohtelun työntekijälle, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, kuin työntekijälle, joka harjoittaa itsenäistä ammattia vain kyseisessä jäsenvaltiossa.

62. Aluksi, ja haluamatta hylätä väitettä, jonka mukaan Derouinin pitäisi saada edullisempi kohtelu (ainakin hänen itsenäisestä

38 – Ks. vastaavasti em. asia Allard, tuomion 31 kohta.

39 – Sama asia, tuomion 28–32 kohta ja tuomiolauselman 2 kohta.

ammatin harjoittamisesta saamiensa nettotulojen käytettävissä olon kannalta) kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nojalla kuin itsenäisen ammatinharjoittajan, joka harjoittaa vastaavaa toimintaa yksinomaan Ranskassa, on todettava, että tämä selvitys vaikuttaa vakuuttavalta. Sille on kuitenkin useita esteitä, kuten seuraavassa yksityiskohtaisemmin esitän.

C Esteet asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa säädetystä velvoitteesta sopimuksessa tehdyn poikkeuksen soveltamiselle

63. Kuten Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio ovat perustellusti esittäneet, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltioiden on käytettävä muun muassa välittömiä veroja koskevaa toimivaltaansa yhteisön oikeutta noudattaen.[40] Kuten tämän ratkaisuehdotuksen 27 kohdassa on todettu kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tai poistamisesta, riippumatta mistä tahansa asiaankuuluvasta yhteisön tason yhdenmukaistamisesta tai harmonisoinnista jäsenvaltiot ovat edelleen toimivaltaisia määrittämään tulojen verotusperusteet poistaakseen, tarvittaessa sopimuksin, kaksinkertaisen verotuksen. Kuten olen aikaisemmin todennut,[41] yhteisöjen tuomioistuimen nykyisessä oikeuskäytännössä vahvistetaan ero yhtäältä jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jakaantumisen ja toisaalta jäsenvaltioiden harjoittaman verotustoimivallan käytön välillä, mukaan lukien tilanne, jossa tämä on seurausta näiden verotustoimivallan kahdenvälisestä tai yksipuolisesta ennalta suoritetusta jaosta, ja viimeksi mainitun käytön osalta jäsenvaltiot ovat velvollisia noudattamaan yhteisön sääntöjä.[42]

64. On siis kiistatonta, että kun Ranskan tasavalta käyttää verotusta koskevaa toimivaltaansa tai tässä tapauksessa päättää luopua perimästä CSG:tä ja CRDS:ää Derouinin Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoittamasta toiminnasta saamista tuloista kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaisesti, sen on noudatettava yhteisön oikeutta.

65. Derouin ja Ranskan hallitus arvioivat tässä yhteydessä, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa oleva käsite ”säännösten mukaisesti määräytyvä lainsäädäntö” viittaa toimivaltaisen jäsenvaltion kaikkeen

40 – Ks. mm. asia C-279/93, Schumacker, tuomio 14.2.1995 (Kok. 1995, s. I-225, 21 kohta); asia C-264/96, ICI, tuomio 16.7.1998 (Kok. 1998, s. I-4695, 19 kohta); asia C-35/98, Verkooijen, tuomio 6.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4071, 32 kohta) ja asia C-55/00, Gottardo, tuomio 15.1.2002 (Kok. 2002, s. I-413, 32 kohta).

41 – Ks. em. asiassa Columbus Container Services antamani ratkaisuehdotuksen 84 kohta.

42 – Ks. mm. asia C-385/00, De Groot, tuomio 12.12.2002 (Kok. 2002, s. I-11819, 93 ja 94 kohta) sekä asia C-290/04, FKP Scorpio Konzertproduktionen, tuomio 3.10.2006 (Kok. 2006, s. I-9461, 55 kohta).

lainsäädäntöön, mukaan lukien tarvittaessa ja tässä tapauksessa kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehty sopimus, joka on otettu osaksi Ranskan kansallista oikeutta. Näin ollen Ranskan tasavalta ainoastaan soveltaa omaa lainsäädäntöään asetuksen N:o 1408/71 asiaa koskevissa säännöksissä säädetyn sosiaaliturva-alan lainvalintaa koskevan menetelmän mukaisesti.

66. Tämä näkemys ei vakuuta, sillä siinä ei oteta huomioon sitä, että asetuksessa N:o 1408/71 määrätään ainoastaan *sosiaaliturvaa* koskeva lainsäädäntö, jota sovelletaan Euroopan yhteisön sisällä tietyssä rajat ylittävässä tilanteessa oleviin palkattua työtä tekeviin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, eikä siinä siis viitata koko kansalliseen lainsäädäntöön, johon kuuluvat esimerkiksi kansallinen työoikeus tai verolainsäädäntö. Asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan nojalla ja Urssafin esittämällä tavalla säännösten mukaisesti määräytyvässä lainsäädännössä, jolla pannaan tämä säännös täytäntöön, on oltava kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvien maksujen määräytymisperusteena kaikki saman asetuksen 14 a artiklan 2 kohdassa säädetyssä tilanteessa olevan itsenäisen ammatinharjoittajan ammattitulot.

67. Vaikka hyväksyttäisiin tämä näkemys, jota komissiokin perustellusti puoltaa ja jonka mukaan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen riidanalaiset määräykset kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan, tästä ei kuitenkaan seuraa, että nämä säännökset kuuluisivat tämän asetuksen 14 d artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”säännösten mukaisesti määräytyvän lainsäädännön” käsitteeseen.

68. Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdassa määritellään ”lainsäädännön” käsite kyseisen asetuksen soveltamista varten, ja sen mukaan tällä käsitteellä tarkoitetaan ”jokaisen jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä sekä kaikkia muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, nykyisiä tai tulevia, jotka liittyvät 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin tai järjestelmiin, tai 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitet[tuihin,] maksuihin perustumattom[iin] erityisetuuksi[iin]”. Tässä määritelmässä ei siis mainita kansainvälisiä sosiaaliturvasopimuksia [43] eikä varsinkaan muiden kansainvälisten sopimusten määräyksiä, jotka saattavat kuulua asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan.

69. Kuten Urssaf ja komissio ovat perustellusti todenneet, kahden ja useamman jäsenvaltion välillä tehdyt sosiaaliturvasopimukset ja kaikkien sellaisten sopimusten määräykset, jotka huolimatta siitä, että niillä ei säännellä

43 – Asia C-23/92, Grana-Novoa, tuomio 2.8.1993 (Kok. 1993, s. I-4505, Kok. Ep. XIV, s. I-363, 15 kohta).

muodollisesti sosiaaliturvan alaa, kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, ovat sitä vastoin tämän asetuksen erityissäännösten eli sen 6–8 artiklan kohteena.

70. Asetuksen N:o 1408/71 6 artiklassa vahvistetaan tunnetusti periaate, jonka mukaan asetuksella korvataan kaikkien sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka sitovat yksinomaan kahta jäsenvaltiota. Tämän periaatteen pitäisi mielestäni ulottua myös muiden tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien kahdenvälisten sopimusten määräyksiin. Erilainen tulkinta mahdollistaisi sen, että jäsenvaltiot voisivat poiketa kyseisessä 6 artiklassa vahvistetusta periaatteesta, koska niillä olisi turvautumalla erilaiseen luokitteluun mahdollisuus poistaa tämän asetuksen soveltamisalasta sellaiset sopimusmääräykset, jotka kuuluisivat sen piiriin.

71. Siitä, että asetus N:o 1408/71 pääsääntöisesti korvaa jäsenvaltioiden kahdenväliset sopimukset, on kuitenkin olemassa useita poikkeuksia, joista mainitsen vain ne, jotka näyttäisivät liittyvän merkityksellisellä tavalla nyt käsiteltävään asiaan.

72. Ensinnäkin on muistutettava siitä, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen määräysten perusteella rajoittanut asetuksen N:o 1408/71 6 artiklan säännön soveltamisalaa koskemaan vain tilanteita, joissa asianomaiset työntekijät eivät voi vedota saavutettuihin oikeuksiin pitääkseen voimassa kahta jäsenvaltiota sitovassa, ennen tämän asetuksen voimaantuloa tai ennen jommankumman jäsenvaltion liittymistä yhteisöihin tehdyssä sopimuksessa määrätyt edullisemmat ehdot ja joissa kyseinen työntekijä on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen jompanakumpana näistä ajankohdista. [44]

73. Asetuksen N:o 1408/71 6 artiklan mukainen periaate ei sitä vastoin muutu, ja se pysyy perustamissopimuksen määräysten mukaisena, jos työntekijät ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen tämän asetuksen voimaantulon jälkeen eli silloin, kun kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus oli jo korvattu tällä asetuksella, ja myös silloin, jos kyseisen sopimuksen soveltaminen olisi ollut vakuutetun kannalta edullisempaa. [45]

74. Tämän kaksijakoisuuden soveltamista ei mielestäni voida kyseenalaistaa, ja sen mukaan Derouin ei voisi vedota kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopi-

44 – Ks. mm. asia C-227/89, Rönfeldt, tuomio 7.2.1991 (Kok. 1991, s. I-323, Kok. Ep. XI, s. I-19, 27–29 kohta); asia C-277/99, Kaske, tuomio 5.2.2002 (Kok. 2002, s. I-1261, 27 ja 28 kohta) sekä asia C-471/99, Martínez Domínguez ym., tuomio 24.9.2002 (Kok. 2002, s. I-7835, 28–30 kohta).

45 – Asia C-475/93, Thévenon, tuomio 9.11.1995 (Kok. 1995, s. I-3813, 26 ja 28 kohta). Tuossa asiassa kyseessä oleva kahdenvälinen sopimus oli tehty vuonna 1950. Ks. myös yhdistetyt asiat C-31/96–C-33/96, Naranjo Arjona ym., tuomio 9.10.1997 (Kok. 1997, s. I-5501, 26 kohta) ja asia C-153/97, Grajera Rodríguez, tuomio 17.12.1998 (Kok. 1998, s. I-8645, 28 kohta). Täsmennettäköön, että tämä oikeuskäytäntö on asiallisesti kokonaisuudessaan toistettu asetuksen N:o 883/2004 8 artiklan 1 kohdassa.

muksen sellaisiin määräyksiin, jotka kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, koska on kiistatonta, että hän on käyttänyt oikeuttaan sijoittautumisvapauteen tämän asetuksen voimaantulon jälkeen, minkä vahvistaa se, että maksut, joiden suorittamista Urssaf vaatii häneltä pääasian oikeudenkäynnissä, koskevat eri ajanjaksoja vuosien 2000 ja 2005 välillä, kuten istunnossa täsmennettiin.

75. Kuten komissio mainitsi istunnossa, nyt käsiteltävässä asiassa on kyseessä asetuksen N:o 1408/71 8 artiklan soveltaminen, jonka osalta tiedetään, että saman asetuksen 6 artiklasta poiketen sen 1 kohdassa hyväksytään se, että kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio voivat tarpeen mukaan tehdä toistensa kanssa ”sopimuksia, jotka ovat tämän asetuksen periaatteiden ja hengen mukaisia”. [46]

76. Vaikka näet asetuksen N:o 1408/71 8 artiklan 1 kohta koskee ainoastaan ”uusia” sopimuksia eli sopimuksia, jotka tehdään tämän asetuksen voimaantulon jälkeen, [47] ei ole mielestäni kohtuutonta sallia tämän jäsenvaltioille myönnetyn mahdollisuuden laajentaminen kansainvälisiin sopimuksiin, jotka on kyllä tehty muulla kuin sosiaaliturvan alalla ja ennen kyseisen asetuksen voimaantuloa mutta joihin sisältyy määräyksiä, joiden uutuus ja/tai muutokset, joita niihin tehdään jäsenvaltioiden sopimussuhteiden yhteydessä, johtavat siihen, että nämä määräykset kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan. Kuten komissio on esittänyt istunnossa, näiden määräysten pitäisi kuitenkin aina olla asetuksen N:o 1408/71 periaatteiden ja hengen mukaisia. Niissä pitäisi myös noudattaa tämän asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjä muotovaatimuksia, joiden mukaan sopimusjäsenvaltioiden on annettava saman asetuksen 97 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti tiedoksi kaikki toisen jäsenvaltion kanssa tehdyt sopimukset. [48]

77. On kuitenkin kiistatonta, että kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen määräyksiä, jotka kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, ei ole ilmoitettu tällä tavoin myöskään edellä mainittujen asioissa komissio vastaan Ranska annettujen tuomioiden julistamisen jälkeen, vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoi niissä, että CSG ja CRDS kuuluivat tämän asetuksen soveltamisalaan siitä huolimatta, että Ranskan kansallisessa oikeudessa katsottiin niiden olevan veron luonteisia.

46 – Huomautettakoon, että tämä poikkeus on otettu asetuksen N:o 883/2004 8 artiklan 2 kohtaan.

47 – Em. asia Grana-Novoa, tuomion 22 kohta ja asia C-305/92, Hoorn, tuomio 28.4.1994 (Kok. 1994, s. I-1525, 19 kohta).

48 – Huomattakoon, että tällainen ilmoitusvelvollisuus sisältyy myös asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohtaan.

78. Vaikuttaa siis siltä, että asetus N:o 1408/71 on esteenä sille, että Ranskan tasavalta luopuu kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen sellaisten määräysten nojalla, jotka kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, ottamasta CSG:n ja CRDS:n määräytymisperusteeseen tämän asetuksen 14 d artiklan 1 kohdan säännöksistä poiketen osaa tuloista, joita Derouin saa itsenäisen ammatin harjoittamisesta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

79. Tällainen ratkaisu ei mielestäni johda siihen, että jäsenvaltio, jonka lainsäädäntö määräytyy asetuksen N:o 1408/71 mukaisesti, rikkoisi perustamissopimuksen määräyksiä sillä perusteella, että kansalliset toimenpiteet, joilla pannaan täytäntöön tämän asetuksen 14 d artiklan 1 kohdassa tarkoitettu velvoite, häiritsisivät perustamissopimuksessa määrättyjen liikkumisvapauksien käyttämistä.

80. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on näet täsmentänyt, perustamissopimuksessa ei taata työntekijälle, että mikäli hän toimii useassa jäsenvaltiossa tai siirtää toimintojaan toiseen jäsenvaltioon, tätä kohdeltaisiin neutraalisti sosiaaliturvan alalla. Jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädäntöjen väliset eroavuudet huomioon ottaen tällainen toisessa jäsenvaltiossa toimiminen tai toiminnan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon voi olla tälle työntekijälle sosiaaliturvan osalta enemmän tai vähemmän edullista tai epäedullista. Vaikka siis kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltaminen olisi epäedullisempaa, tämä sosiaaliturvalainsäädäntö on EY 39 tai EY 43 artiklan määräysten mukainen, a) jos tällaisella lainsäädännöllä ei aseteta tällaista työntekijää epäedullisempaan asemaan verrattuna työntekijöihin, jotka harjoittavat kaikkea toimintaansa siinä jäsenvaltiossa, jossa sitä sovelletaan, tai verrattuna työntekijöihin, joihin sitä sovellettiin jo aikaisemmin, ja b) jos sen vaikutuksena ei ole pelkästään sosiaaliturvamaksujen maksaminen, ilman että niistä koituu asianomaisille mitään etua. [49]

81. Kun Ranskan toimivaltaiset viranomaiset panevat tässä tapauksessa täytäntöön asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa säädetyn velvoitteen kaikkien Derouinin saamien tulojen osalta, ne eivät aseta Derouinia heikompaan asemaan verrattuna niihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka harjoittavat kaikkea itsenäistä ammattitoimintaansa Ranskan alueella ja joilta peritään asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan kuuluvat maksut kaikkien heidän tästä toiminnastaan saamiensa ammattitulojen osalta. Se, että Derouinilta peritään CSG ja CRDS osasta hänen Yhdistyneestä kuningaskunnasta saamistaan tuloista, ei johda myöskään selvästi pelkästään siihen, että hänen pitäisi suorittaa nämä maksut ilman että niistä koituu hänelle mitään etua. Vaikka näet näiden kahden maksun suorittaminen ei oikeuta mihinkään *suoraan* ja yksilöitävissä olevaan vastikkeeseen sosiaalietuuksien muodossa, [50] näiden maksujen perustana olevan yhteisvastuuperiaatteen mukaisesti sekä CSG:llä että CRDS:llä katetaan Ranskan sosiaaliturvajär-

49 – Ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Hervein ym., tuomion 51 kohta ja asia Piatkowski, tuomion 34 kohta.

50 – Em. asia C-34/98, komissio v. Ranska, tuomion 39 kohta ja em. asia C-169/98, komissio v. Ranska, tuomion 37 kohta.

jestelmän rahoitustarpeita ja velkoja, jotka muussa tapauksessa olisi todennäköisesti jouduttu kattamaan joko sosiaaliturvamaksuja korottamalla taikka sosiaaliturvaetuuksia pienentämällä tai niiden suorittamista rajoittamalla. [51]

82. Mikäli hyväksyttäisiin toisenlainen ratkaisu kuin tämän ratkaisuehdotuksen 78 kohdassa on esitetty, se sisältäisi mielestäni todellisen vaaran siitä, että pääasiaan liittyvän kaltaisessa tilanteessa tehtäisiin aukko asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa säädettyyn kaikkien kyseisen jäsenvaltion alueella työskentelevien itsenäisten ammatinharjoittajien yhdenvertaiseen kohteluun ”[sosiaaliturva]lainsäädännön soveltamisen osalta”. Asetuksessa N:o 1408/71 nimenomaisesti säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta yhteisön lainsäätäjä ei näytä suunnitelleen tällaista aukkoa. Kuten tämän ratkaisuehdotuksen 79–81 kohdassa on täsmennetty, tätä ei ilmeisesti edellytetä myöskään EY 43 artiklassa.

83. Tällaisen poikkeuksen suvaitseminen merkitsisi lisäksi sitä, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdan tulkinta riippuisi yhteisöjen tuomioistuimen kulloinkin käsiteltävänä olevan asian erityispiirteistä, jolloin yhteisöjen tuomioistuin joutuisi määrittämään edellytykset, joiden täyttyessä tämä poikkeus hyväksyttäisiin, ja tarvittaessa täsmentämään nämä edellytykset käsiteltävinään olevien asioiden perusteella.

84. Edellä esitettyjen oikeudellisten esteiden lisäksi katson, että tällaisen linjan valitseminen ei olisi tarkoituksenmukaista.

85. Mikäli yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin päättäisi olla omaksumatta tässä ratkaisuehdotuksessa esitettyä näkemystä, olisi mielestäni rajoitettava sopimukseen perustuva poikkeus asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohdassa säädetystä velvollisuudesta koskemaan yksinomaan tilanteita, joissa se ei vaikuta tämän asetuksen periaatteisiin ja henkeen. Tällainen poikkeus voitaisiin siis hyväksyä erityisesti silloin, kun ensinnäkin yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön sääntöä noudatetaan, toiseksi kyseisen poikkeuksen vaikutuksesta ei suljeta pois säännösten mukaisesti määräytyvän sosiaaliturvalainsäädännön soveltamista henkilöihin, joihin tätä lainsäädäntöä kuuluu soveltaa, [52] ja kolmanneksi tällä poikkeuksella ei evätä asianomaiselta työntekijältä sosiaaliturvaa [53]

51 – Ks. julkisasiamies La Pergolan em. asioissa komissio v. Ranska antaman ratkaisuehdotuksen 9 ja 26 kohta sekä em. asia C-169/98, komissio v. Ranska, tuomion 36 kohta.

52 – Ks. asia C-2/89, Kits van Heijningen, tuomio 3.5.1990 (Kok. 1990, s. I-1755, 20 kohta).

53 – Ks. em. asia Kits van Heijningen, tuomion 12 kohta; asia C-275/96, Kuusijärvi, tuomio 11.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3419, 28 kohta) ja asia C-227/03, Van Pommeren-Bourgondiën, tuomio 7.7.2005 (Kok. 2005, s. I-6101, 34 kohta).

eikä heikennetä suojaa, joka hänelle normaalisti myönnetään säännösten mukaisesti määräytyvän sosiaaliturvalainsäädännön perusteella. Olisi mielestäni oikeusvarmuuteen ja avoimuuteen liittyvistä syistä yhtä tärkeää, että tällaisen sopimukseen perustuvan poikkeuksen osalta noudatettaisiin asetuksen N:o 1408/71 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjä ilmoittamista koskevia muotovaatimuksia.

86. Näin ollen katson, että asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä edellytetään, että tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien työtuloista ja työtuloja korvaavista tuloista perittävien CSG:n ja CRDS:n kaltaisten maksujen määräytymisperuste vahvistetaan siten, että itsenäisen ammatinharjoittajan saamiin ammattituloihin sisällytetään tulot, jotka hän on saanut toisen kuin sen jäsenvaltion alueelta, jonka sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan, myös silloin, jos asianomaisia jäsenvaltioita, tässä tapauksessa Ranskan tasavaltaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa, sitovat kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tuloverotuksen alalla tehdyn sopimuksen määräykset, ilman että asetuksen N:o 1408/71 8 artiklan edellytykset täyttyvät.

VI Ratkaisuehdotus

87. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi tribunal des affaires sociales de Paris'n esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin tämä on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY)

N:o 1606/98, 14 d artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä edellytetään, että tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien työtuloista ja työtuloja korvaavista tuloista perittävien yleisen sosiaalimaksun ja sosiaaliturvajärjestelmän alijäämän kattamiseen käytettävän sosiaalimaksun kaltaisten maksujen määräytymisperuste vahvistetaan siten, että itsenäisen ammatinharjoittajan saamiin ammattituloihin sisällytetään tulot, jotka hän on saanut toisen kuin sen jäsenvaltion alueelta, jonka sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan, myös silloin, jos asianomaisia jäsenvaltioita sitovat kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tuloverotuksen alalla tehdyn sopimuksen määräykset, kuten Ranskan tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä 22.5.1968 kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tuloverotuksen alalla tehdyn sopimuksen määräykset, ilman että asetuksen N:o 1408/71 8 artiklan edellytykset täyttyvät.